

УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

©2022 КУБЕЦЬКА О. М., ОСТАПЕНКО Т. М., ПАЛЕШКО Я. С.

УДК 658:330.142.26
JEL: L29; M21

Кубецька О. М., Остапенко Т. М., Палешко Я. С. Управління оборотними активами підприємства в особливих умовах

У статті розглянуто питання ролі оборотних активів у забезпеченні нормальної (ефективної) роботи підприємства. Цілями статті є: вивчення теоретичних засад оцінки оборотних активів та пошук актуальних шляхів підвищення ефективності використання оборотних активів як чинників впливу на стан підприємства, а також створення для керівників численних суб'єктів господарювання інформаційної платформи прийняття управлінських рішень щодо формування та використання оборотних активів підприємств у період війни. У статті узагальнено ймовірні варіанти формування первісної вартості оборотних активів (запасів) при надходженні. Розглянуто методи оцінки оборотних активів при вибутті. Систематизовано показники оцінки ефективності використання оборотних активів, що включають: коефіцієнт оборотності оборотних активів; коефіцієнт закріплення оборотних активів; тривалість одного обороту оборотних активів; рентабельність оборотних активів. В особливих умовах (умовах війни) суб'єктам бізнесу рекомендується використання шляхів підвищення ефективності використання оборотних активів – за допомогою поліпшення організації постачання активів; на стадії виробництва оборотних активів – застосовуючи повторне використання відходів виробництва, поліпшення якості продукції, зменшення тривалості технологічного (виробничого) процесу, зниження витрат паливно-мастильних матеріалів (ПММ) та інших запасів; на стадії реалізації продукції – введенням санкцій або позбавленням привілеїв за відхилення/ порушення домовленостей/договірних умов щодо поставки й оплати товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ), формуванням джерел фінансування оборотних активів (власних і залучених), раціональним вибором умов платежу за оборотні активи. Головним інструментом управління ефективністю оборотних активів сучасних суб'єктів бізнесу пропонується вважати маркетплейси, що вирішують проблему прискорення оборотності активів. У статті розглянуто види маркетплейсів, головні параметри маркетплейсів: структура маркетплейсів та їх функціонал.

Ключові слова: оборотні активи, управління, маркетплейс, шляхи підвищення, оборотність, оцінка.

Рис.: 2. Табл.: 2. Бібл.: 11.

Кубецька Ольга Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ (просп. Гагаріна, 26, Дніпро, 49005, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3507-0183>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/209697>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210845069>

Остапенко Тетяна Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ (просп. Гагаріна, 26, Дніпро, 49005, Україна)

E-mail: ostapenko13@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9292-3560>

Researcher ID: R-1779-2016

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210840416>

Палешко Яна Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, регіональних студій та туризму, Університет митної справи та фінансів (вул. Володимира Вернадського, 2/4, Дніпро, 49000, Україна)

E-mail: yanochka.nrg@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8943-8495>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57271080800>

UDC 658:330.142.26
JEL: L29; M21

Kubetska O. M., Ostapenko T. M., Paleshko Ya. S. Management of Current Assets of Enterprise under Special Conditions

The article discusses the role of current assets in ensuring the normal (efficient) operation of enterprise. The objectives of the article are: studying the theoretical foundations of the assessment of current assets and searching for relevant ways to improve the efficiency of the use of current assets as factors influencing the state of the enterprise, as well as the creation for managers of numerous economic entities of an information platform for making managerial decisions on the formation and use of current assets of enterprises during the wartime. The article generalizes the likely variants for the formation of the initial value of current assets (stocks) upon receipt. Methods for assessing current assets upon disposal are considered. Indicators for assessing the efficiency of the use of current assets are systematized, including: the ratio of current assets turnover; coefficient of consolidation of current assets; the duration of one turnover of current assets; return on current assets. In special conditions (conditions of wartime), business entities are recommended to use ways to increase the efficiency of the use of current assets in the following stages: formation of current assets and their use (according to the stages of the cycle). At the stage of procurement of current assets – by improving the organization of the supply of assets; at the stage of production of current assets – applying the reuse of production waste, improving product quality, reducing the duration of the technological (production) process, reducing the cost of fuels and lubricants (FLM) and other stocks; at the stage of product sales – the introduction of sanctions or deprivation of privileges for rejection / violation of agreements / contractual conditions for the supply and payment of inventory (inventories), the formation of sources of financing of current assets (own and attracted), a rational choice of payment terms for current assets. The main instrument for managing the efficiency of current assets of modern business entities is proposed to be considered marketplaces that solve the problem of accelerating the asset turnover. The article considers the types of marketplaces, the main parameters of marketplaces: the structure of marketplaces and their functionality.

Keywords: current assets, management, marketplace, ways to increase, turnover, valuation.

Fig.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 11.

Kubetska Olha M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Analytical Economics and Management, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (26 Haharina Ave., Dnipro, 49005, Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3507-0183>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/209697>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210845069>

Ostapenko Tetiana M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Analytical Economics and Management, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs (26 Haharina Ave., Dnipro, 49005, Ukraine)

E-mail: ostapenko13@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9292-3560>

Researcher ID: R-1779-2016

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210840416>

Paleshko Yana S. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of International Economic Relations, Regional Studies and Tourism, University of Customs and Finance (2/4 Volodymyr Vernadsky Str., Dnipro, 49000, Ukraine)

E-mail: yanochka.nrg@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8943-8495>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57271080800>

Управління активами підприємства в особливих умовах (у період війни) потребує постійного пошуку та використання нестандартних управлінських рішень і швидкого прийняття управлінських рішень, що зумовлене порушенням звичних логістичних каналів, нестачею сировини, матеріалів, пального, грошових коштів та інших товарно-матеріальних цінностей. Военний стан призвів до зупинки діяльності підприємств чи їх евакуювання в більш безпечні регіони. Частина логістичних підприємств територіально прив'язані, обмежені в мобільності та в термінах виробничого процесу, що неможливо перенести/відтермінувати. Частина активів підприємств залишилися на тимчасово окупованих територіях. Бойові дії на території України, постійні обстріли обмежили відвантаження та продаж продукції. Війна, як один із видів форс-мажорних обставин, зумовила і зумовлює потребу постійного пошуку управлінських заходів забезпечення бізнес-процесів на підприємствах оборотними активами та підтримки, у такий спосіб, заготівельних процесів, виробництва, збутової діяльності.

Різні аспекти управління оборотними активами висвітлювали у своїх наукових працях такі українські вчені: Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Черноус Т. М., Швець Ю. О., Донін Є. О., Лисьонкова Н. М., Пельтек Л. В., Клімович І. М., Ганін В. І., Хаустова В. Є., Корбутяк А. Г., Цікал А. С., Кулакова С. Ю., Лозовський Д. М., Омельченко Л. С., Серік Ю. В., Швець Ю. О., Мордань Є. Ю., Скворцова А. В., Слободянюк О. В. та інші. Аналіз публікацій показав, що важлива роль у вказаних дослідженнях відводиться теоретичним питанням управління оборотними активами підприємства (розглядаються завдання, мета, політика управління, суб'єкт та об'єкт управління, елементи, принципи, методи управління тощо); досліджуються оборотні активи суб'єктів господарювання окремих галузей (з позиції аналізу наявності, руху й ефектив-

ності їх використання, факторів зміни їх величини); розглядаються напрямки підвищення ефективності використання оборотних активів; узагальнюються визначення сутності поняття «оборотні активи» та класифікація оборотних активів, а також визначення сутності поняття «управління оборотними активами підприємства»; вивчаються аспекти вдосконалення системи управління оборотними активами в сучасних умовах тощо.

Проте серед залишених поза увагою перебувають питання оцінки оборотних активів та потребують більшого вивчення шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів в особливих умовах (в період війни). Вивчення вказаних проблемних аспектів сформує для керівників численних суб'єктів господарювання інформаційну платформу прийняття управлінських рішень щодо формування та використання оборотних активів підприємств у період війни.

Мета статті полягає у вивченні теоретичних засад оцінки оборотних активів та пошуку актуальних шляхів підвищення ефективності використання оборотних активів як чинників впливу на стан підприємства.

У сучасних ринкових умовах кожне підприємство прагне досягти максимально ефективного функціонування та високої фінансової стійкості. Оскільки оборотні активи мають істотну частку у складі всіх активів, то успішне управління ними сприятиме підвищенню рентабельності виробництва, а отже, забезпечить нормальну роботу підприємства. Для забезпечення ефективності використання оборотних активів на конкретному підприємстві напрацьовуються шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів, і немаловажним є вірне (обґрунтоване) обрання методу оцінки оборотних активів, що в сукупності забезпечуватиме вірну оцінку діяльності підприємства та беззбитковість його діяльності.

Оборотні активи на підприємствах переважно представлені: незавершеним виробництвом, виробничими запасами, готовою продукцією, товарами, грошима та коштами в розрахунках, напівфабрикатами. Основні канали надходження оборотних активів [1; 2]: власні джерела, які включають: статутний капітал, пайовий капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток; позики банківських фінансових установ, інша заборгованість тривалого фінансування, поточні борги. Оборотні активи споживаються в операційній діяльності та інших видах господарської діяльності. Обсяги використання оборотних активів зумовлені застосовуваними технологіями, технікою, умовами функціонування тощо. Використання оборотних активів може здійснюватися за різними напрямками: продаж і безоплатна передача, списання на виробництво, розрахунки з постачальниками та іншими організаціями за товари, послуги тощо.

Методика оцінки оборотних активів при надходженні та вибутті встановлена відповідно до окремих пунктів П(С)БО 9 «Запаси» [3]. Підприємство має право вибору методу оцінки при вибутті активів. Сутність методики оцінки оборотних активів при надходженні наведено в *табл. 1*.

Відповідно до діючої методології з питань оцінки оборотних активів (запасів), зокрема П(С)БО 9 «Запаси», їх оцінка при вибутті може здійснюватися за одним із методів (*рис. 1*) Вибір методу оцінки активів має бути виваженим і продуманим для кожного

підприємства. Один і той самий метод забезпечує наявність різних даних щодо вартісного виміру активів та величини одержаного фінансового результату.

При виборі одного зі вказаних методів оцінки активів при їх вибутті необхідно керуватися цілями, які ставить перед собою кожне підприємство в конкретній ситуації. Цими цілями суб'єкт господарювання може обрати:

- ✦ регулювання величини прибутку шляхом вибіркового продажу обігових активів (запасів) з меншою чи більшою вартістю (при використанні методу ідентифікованої собівартості);
- ✦ формування реального/наближеного до фактичного прибутку (на вибір методу середньозваженої собівартості також впливає наявність нестабільності економіки, бажання полегшення процедури оцінювання активів та обрання широкого асортименту оборотних активів (запасів));
- ✦ можливість отримання найбільшого прибутку (обирається метод ФІФО за умови постійного збільшення ціни на активи чи зменшенні ціни на активи (продукцію)).

Оцінка оборотних активів потрібна для вирішення підприємством, установою, організацією численних управлінських завдань: для їх обліку наявності та руху, для планування, аналізу, для оцінки ефективності їх використання тощо. Оцінка оборотних активів – це оцінка готівки, дебіторської забор-

Таблиця 1

Ймовірні варіанти формування первісної вартості оборотних активів (запасів)

Оцінка	Порядок формування первісної вартості оборотних активів (запасів)
Первісна вартість	1. Придбані за плату: при оцінці враховується сукупність витрат, до яких належать: суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю) за вирахуванням непрямих податків; суми ввізного мита; суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству; заготовельно-закупівельні витрати; інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання в запланованих цілях
	2. Виготовляються власним силами підприємства, визнається їх виробнича собівартість, яка визначається за П(С)БО 16 «Витрати»
	3. Внесені до статутного капіталу підприємства: визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість з урахуванням витрат, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання в запланованих цілях
	4. Одержані підприємством безоплатно: визнається їх справедлива вартість з урахуванням витрат, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання
	5. Придбані в результаті обміну на подібні запаси: дорівнює балансовій вартості переданих запасів. Якщо балансова вартість переданих запасів перевищує їх справедливу вартість, то первісною вартістю отриманих запасів є їх справедлива вартість. Різниця між балансовою і справедливою вартістю переданих запасів включається до складу витрат звітного періоду
	6. Придбані в обмін на неподібні оборотні засоби: визнається справедлива вартість отриманих засобів

Джерело: складено за [3].

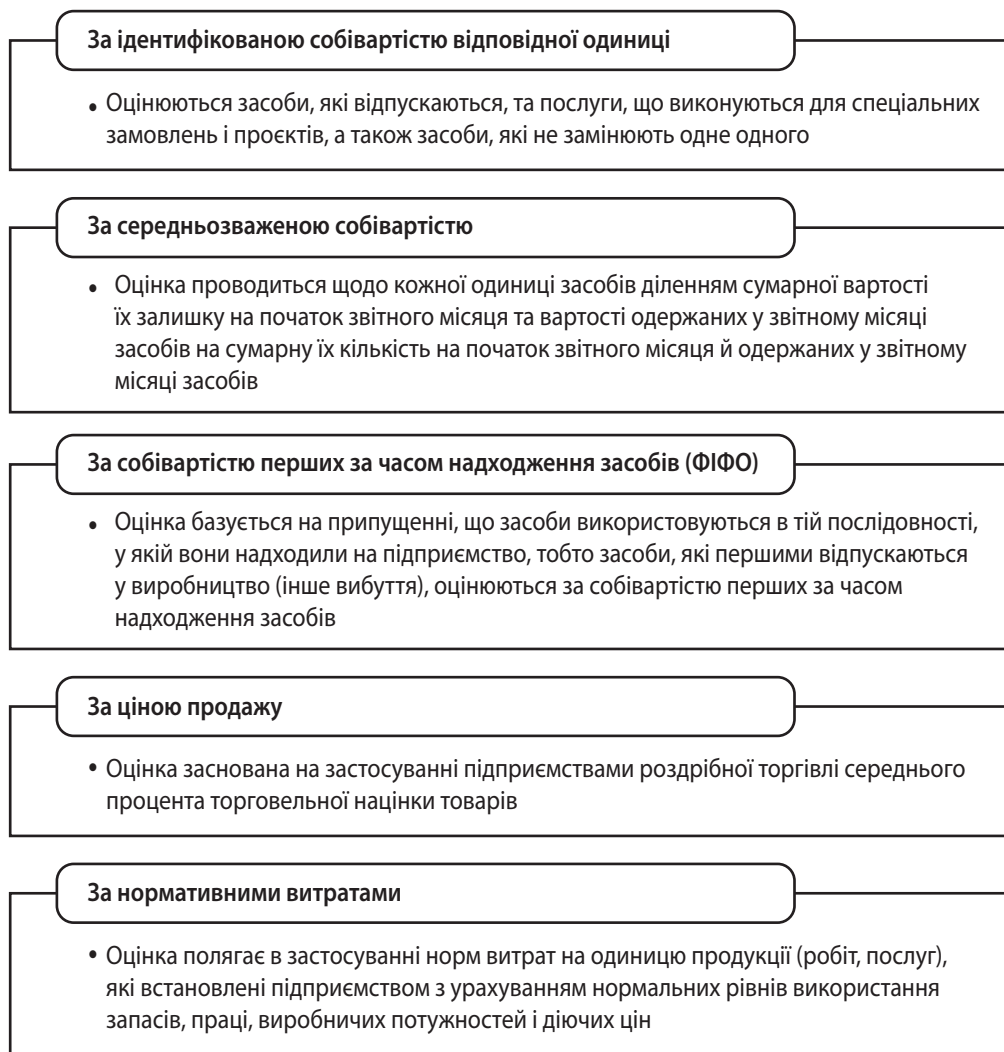

Рис. 1. Оцінка оборотних активів при вибутті

Джерело: розроблено на основі [1–3].

гованості, короткострокових фінансових інвестицій, запасів (матеріалів, товарів, виробництва та ін.).

Для оцінки ефективності використання оборотних активів застосовуються такі показники: коефіцієнт оборотності оборотних активів, коефіцієнт закріплення оборотних активів, тривалість одного обороту оборотних активів, рентабельність оборотних активів (табл. 2). Усі директори чи керуючі виробничих підприємств та торгових підприємств (чи інших суб'єктів бізнесу) постійно шукають шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів залежить від того, на якій стадії використовуються оборотні активи.

На стадії заготівлі оборотних активів (виробничих запасів) до цих шляхів слід зарахувати:

- ✦ зменшення часу на розвантаження та складування матеріалів та ресурсів, а також їх підготовку до виробництва;
- ✦ безперебійність та єдність матеріально-технічного забезпечення виробництва ресурсами необхідної якості;

- ✦ зменшення вартості придбаних ресурсів, не чіпаючи їх якості;
- ✦ зменшення на складах наднормативних запасів сировини, палива, матеріалів та інших нормованих засобів;
- ✦ забезпечення безпеки матеріалів під час зберігання на складах.

На стадії виробництва можна виділити такі можливі шляхи збільшення ефективності використання оборотних активів:

- ✦ використання відходів виробництва;
- ✦ підвищення якості продукції; зменшення часу на виробництво одиниці продукції;
- ✦ зниження питомих норм витрати ресурсів, без шкоди для якості продукції;
- ✦ організація постійної роботи підприємства.

До напрямів підвищення ефективності використання оборотних активів на стадії реалізації продукції належать:

- ✦ зміцнення платіжної та договірної дисципліни;
- ✦ дотримання правил фінансування;

Показниками оцінки ефективності використання обігових активів [10]

Показник (умовне позначення)	Значення показника	Розрахунок показника
1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів (K_{oa})	Показує, скільки кількість разів за розглянутий період оборотні активи перейшли з матеріально-речової форми в грошову та навпаки	$K_{oa} = \frac{B}{OA_{сер}}$ де B – виручка; $OA_{сер}$ – середньорічна вартість оборотних активів підприємства
2. Коефіцієнт закріплення оборотних засобів ($K_{закр}$)	Показує, скільки оборотних засобів використовується для виробництва	$K_{закр} = \frac{OA_{сер}}{B}$ де B – виручка; $OA_{сер}$ – середньорічна вартість оборотних активів підприємства
3. Тривалість одного обороту оборотних активів (T_{oa})	Відображає кількість днів, за яку підприємство отримує виручку, рівну середній величині оборотних коштів. Показує, упродовж якого періоду (за скільки днів) обігові кошти здійснюють один оборот	$T_{oa} = \frac{\Pi_{oa}}{K_{oa}}$ де Π_{oa} – період обороту оборотних активів (360, 90, 30 днів); K_{oa} – коефіцієнт оборотності оборотних активів
4. Рентабельність оборотних активів (RCA)	Демонструє можливості підприємства в забезпеченні обсягу річного прибутку по відношенню до середньорічної суми обігових активів компанії. Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більш ефективно використовуються обігові активи	$RCA = \frac{ЧП}{OA}$ де $ЧП$ – чистий прибуток; OA – середня за розрахунковий період величина обігових активів

- ✦ своєчасне пред'явлення платіжних документів на оплату;
- ✦ прискорення документообігу;
- ✦ застосування раціональних способів розрахунку за продукцію, що поставляється [4; 5].

Для суб'єктів бізнесу особливо важлива швидкість роботи, адже чим швидше йде виробничий процес, продажі, тим вищий прибуток. У цього правила є лише одна умова – збільшення швидкості роботи має відбуватися зі збереженням її якості. У завдання суб'єктів бізнесу першочергово закладено необхідність виявлення шляхів підвищення ефективності використання оборотних засобів за рахунок збільшення продажів товарів з метою підвищення обсягів товарообігу. Відповідно до цього основні шляхи підвищення ефективності використання оборотних засобів суб'єктів бізнесу необхідно зосереджувати у сфері прискорення оборотності активів. На стадії продажу найбільш важливі, на нашу думку, такі шляхи (способи) прискорення оборотності активів:

- ✦ наближення продукції до споживача – широка мережа торгівлі (онлайн, офлайн);
- ✦ закупівля або виробництво продукції на замовлення;

- ✦ використання всіх інструментів логістики продажів та грамотне формування асортименту;
- ✦ використання секретів викладання продукції в торговому залі (мерчандайзинг).

Часто виникають ситуації, коли відсутні продажі товарів через помилки у викладанні (забули викласти, не туди поклали, відклеївся цінник). Це веде до втраченого прибутку та, відповідно, падіння оборотності. Робота в цьому напрямі дозволяє значно прискорити процес обороту активів і зробити підприємство більш прибутковим.

Товарооборот і взаємодію з покупцями можна організувати за допомогою маркетплейсу. Маркетплейс неможливий без постачальників. Це відправна точка для круговороту: Партнери → Товари → Користувачі → Замовлення → Нові Партнери [6]. Маркетплейс – це новий канал продажів, який може приносити швидкий додатковий оборот. Маркетплейси мають стати важливою частиною діяльності будь-якого підприємства України (іншого суб'єкта бізнесу). Це допоможе адаптуватися суб'єктам бізнесу до нових умов (на час війни чи подальший період).

Усі маркетплейси поділяються на кілька видів (рис. 2). Структура маркетплейсів стандартна:

1. *Каталоги із продукцією.* Часто це категорії різних продуктів (послуг) зі своїми розділами та підрозділами. Наприклад, електроніка може поділятися на смартфони, комп'ютерну техніку, телевізори тощо. А та ж комп'ютерна техніка поділяється на ноутбуки, планшети, монітори, комп'ютерні столи тощо. У кожному підрозділі можуть бути фільтри (за брендами, цінами, різними характеристиками товару тощо). У кожній картці товару найпопулярніші моделі можуть продавати десятки селлерів.

2. *Блоки з реєстрацією та авторизацією.* Вони доступні для продавців і для покупців.

3. *Особистий кабінет.* У кабінеті покупця зібрані: персональні дані (Ім'я/Прізвище/адреса доставки), замовлення, вибрані товари, які сподобалися, різні знижки та купони, списки покупок, залишені відгуки тощо. У кабінеті продавця можна відстежити: товари, що продаються, залишки на складі, продажі та відвантаження та взагалі весь товарообіг, аналітику.

4. *Системи оплати.* Розрахунки можливі різними валютами (традиційно національною валютою) через банківські рахунки з реквізитами, онлайн-сервіси, додатки банків, платіжні системи тощо. Із введенням в дію 15.03.2022 р. Закону України «Про віртуальні активи» з'явилася можливість здійснювати розрахунки також за допомогою криптоактивів [8]. Серед компаній України, що приймають оплату товарів (робіт, послуг) криптовалютою, – готелі, ресторани, магазини та хостингові компанії (узагальнений перелік компаній знаходиться на міжнародних сайтах: usebitcoins.info та coinmap.org) [9].

5. *Технічні модулі з відгуками, врегулюванням суперечок, повідомлення між учасниками угоди.*

Функціонал маркетплейсів включає:

- ✦ можливість залучення потенційних покупців за рахунок пошукової видачі та соціальних мереж;

- ✦ здійснення угод і надання різних систем оплати, зручних для споживачів;
- ✦ кур'єрську доставку всередині країни та контроль за здійсненням угоди на всіх етапах;
- ✦ надання складських послуг для зберігання товарів;
- ✦ зворотний зв'язок між маркетплейсом і споживачем [6; 7].

ВИСНОВКИ

В умовах мінливого середовища завдання підвищення ефективності використання оборотних активів стає ще більш актуальним. Інтереси компаній вимагають повної відповідальності за результати своєї виробничо-господарської діяльності, що зумовлюється вмілим підбором інструментів управління обіговими активами. Таким чином, основними шляхами (інструментами) управління оборотними активами мають стати:

- ✦ *на етапі формування оборотних активів* – вибір методу оцінки активів, вибір зручного способу продажу активів – за допомогою продажів продукції на маркетплейсах; *на етапі використання* (за стадіями кругообігу);
- ✦ *на стадії заготівлі оборотних активів* – поліпшення організації постачання активів (шляхом мінімізації часу на навантажувально-розвантажувальні та підготовчі роботи, забезпечення безперебійності постачання ТМЦ, зменшення закупівельної вартості активів (у т. ч. ТЗВ), зменшення невикористовуваних залишків ТМЦ на складах, збереження активів (запасів) від втрати чи то знищення під час війни);
- ✦ *на стадії виробництва оборотних активів* – повторне використання відходів виробництва, поліпшення якості продукції технічни-

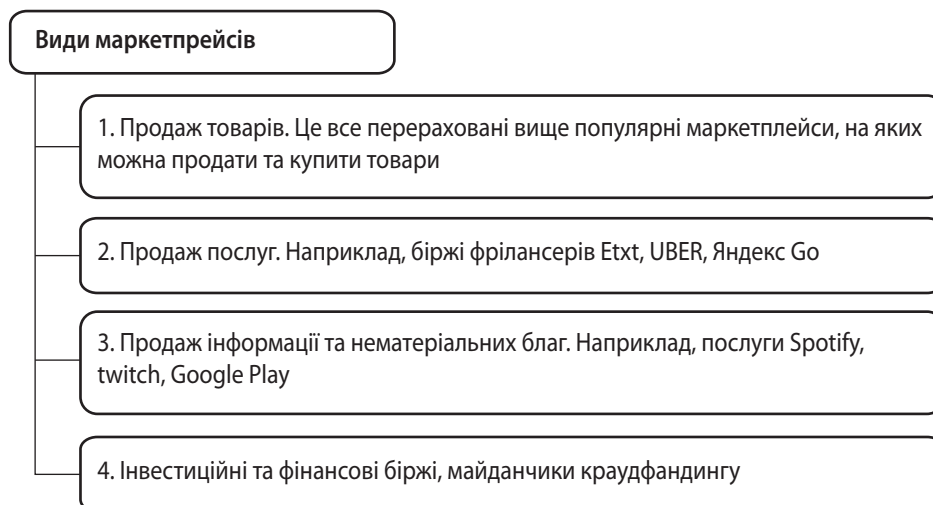

Рис. 2. Види маркетплейсів

Джерело: розроблено на основі [7].

ми, соціальними, економічними та організаційними заходами, зменшення тривалості технологічного (виробничого) процесу, зниження витрат ПММ та інших запасів, без суттєвого погіршення якості продукції;

- ✦ на стадії реалізації продукції – введення санкцій чи позбавлення привілеїв за відхилення/порушення домовленостей/договірних умов щодо поставки й оплати ТМЦ, забезпечення джерелами формування оборотних активів (власними та залученими), раціональний вибір умов платежу за оборотні активи.

При цьому держава (в особі її органів, нормативних носіїв, програм підтримки тощо) має впроваджувати методи підтримки (нейтралізації негативних впливів сучасних загроз) [11] в особливих умовах (в умовах війни). ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Сук Л. К., Сук П. Л. *Фінансовий облік* : навч. посіб. Київ : Знання, 2015. 647 с.
2. *Фінансовий облік* : підручник / Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Гудзь Н. В. [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 478 с.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersyukogo-1021474.html>
4. Партута Т. О. Ефективність використання оборотних засобів підприємства. *Агросвіт*. 2012. № 13. С. 62–68. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/13_2012/15.pdf
5. Дубей Ю. В. Шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу промисловими підприємствами України. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2018. № 2. С. 100–108. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2018/2/EV20182_100-108.pdf
6. Кубецька О. М., Остапенко Т. М., Палешко Я. С. Політика комунікацій в Інтернеті. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 315–322. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-315-322>
7. Маркетплейс – що це простими словами та як працює. URL: <https://proseo.kiev.ua/marketplejs-shcho-tse-prostymy-slovamy-ta-iak-pratsiuie/>
8. Cryptocurrency: economic essence and features of accounting / L. Sokolenko, T. Ostapenko, O. Kubetska et al. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2019. Vol. 23. Spec. Iss. 2. URL: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/7166/1/1.pdf>
9. Три факти про криптовалюту, які доведуть, що вона ближче, ніж вам здавалося. URL: <https://mind.ua/publications/20234209-tri-fakti-pro-kriptovalyutu-yaki-dovedut-shcho-vona-blizhche-nizh-vam-zdavalosya>
10. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. *Економічний аналіз* : навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
11. Rybalchenko L., Ryzhkov E., Ohrimenco S. Modeling economic component of national security. *Philosophy, Economics and Law Review*. 2021. Vol. 1. P. 25–36. URL: <http://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8215/3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

REFERENCES

- Dubiei, Yu. V. "Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti vykorystannia oborotnoho kapitalu promyslovymy pidpriemstvamy Ukrainy" [Directions of Improving the Efficiency of Using Current Capital by Industrial Enterprises of Ukraine]. *Ekonomichniy visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu*, no. 2 (2018): 100-108. https://ev.nmu.org.ua/docs/2018/2/EV20182_100-108.pdf
- Krupka, Ya. D. et al. *Finansovyi oblik* [Financial Accounting]. Ternopil: TNEU, 2019.
- Kubetska, O. M., Ostapenko, T. M., and Paleshko, Ya. S. "Polityka komunikatsii v Interneti" [Internet Communications Policy]. *Biznes Inform*, no. 4 (2021): 315-322. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-315-322>
- "Marketpleis – shcho tse prostymy slovamy ta yak pratsiuie" [Marketplace – What It Is in Simple Words and How It Works]. <https://proseo.kiev.ua/marketplejs-shcho-tse-prostymy-slovamy-ta-iak-pratsiuie/>
- "Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 9 «Zapasy»" [Accounting Regulation (Standard) 9 "Inventories"]. <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/pologhennya-standart-buhgaltersyukogo-1021474.html>
- Partuta, T. O. "Efektyvnist vykorystannia oborotnykh zasobiv pidpriemstva" [The Efficiency of the Use of Working Capital of the Enterprise]. *Ahrosvit*, no. 13 (2012): 62-68. http://www.agrosvit.info/pdf/13_2012/15.pdf
- Rybalchenko, L., Ryzhkov, E., and Ohrimenco, S. "Modeling economic component of national security". *Philosophy, Economics and Law Review*. vol. 1 (2021): 25-36. <http://er.dduvs.in.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8215/3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Sokolenko, L. et al. "Cryptocurrency: economic essence and features of accounting". *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, vol. 23, so. iss. 2 (2019). <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/7166/1/1.pdf>
- Suk, L. K., and Suk, P. L. *Finansovyi oblik* [Financial Accounting]. Kyiv: Znannia, 2015.
- "Try fakty pro kryptovaliutu, yaki dovedut, shcho vona blyzhche, nizh vam zdavalosia" [Three Facts about Cryptocurrency That Will Prove That It Is Closer Than You Thought]. <https://mind.ua/publications/20234209-tri-fakti-pro-kriptovalyutu-yaki-dovedut-shcho-vona-blizhche-nizh-vam-zdavalosya>
- Yehorova, O. V., Dorohan-Pysarenko, L. O., and Tiutiunyk, Yu. M. *Ekonomichniy analiz* [Economic Analysis]. Poltava: RVVD PDAA, 2018.